

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 575/2012-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F. P., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., B., vedené pod sp. zn. Rvp 9149/2012, sp. zn. Rvp 10254/2012 a sp. zn. Rvp 10397/2012 vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj namietaného porušenia čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 1292/2008 a jeho uznesením z 2. februára 2012 v spojení s postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 95/2012 a jeho uznesením z 29. marca 2012, postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 112/2004 a jeho uznesením z 1. februára 2012 v spojení s postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoE 55/2012 a jeho uznesením z 30. apríla 2012, ako aj postupom Okresného súdu Topoľčany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 214/2004 a jeho uznesením z 12. januára 2012 v spojení s postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 15 CoE 49/2012 a jeho uznesením z 30. apríla 2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., vedené pod sp. zn. Rvp 9149/2012, sp. zn. Rvp 10254/2012 a sp. zn. Rvp 10397/2012 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 9149/2012.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 19. júna 2012 a 2. júla 2012 doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 1292/2008 a jeho uznesením z 2. februára 2012 v spojení s postupom Krajského súdu v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 2 CoE 95/2012 a jeho uznesením z 29. marca 2012, postupom Okresného súdu Stará Ľubovňa v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Er 112/2004 a jeho uznesením z 1. februára 2012 v spojení s postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 CoE 55/2012 a jeho uznesením z 30. apríla 2012, ako aj postupom Okresného súdu Topoľčany (ďalej spolu len „okresné súdy“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Er 214/2004 a jeho uznesením z 12. januára 2012 (ďalej spolu len „napadnuté uznesenia“) v spojení s postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej spolu len „krajské súdy“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 CoE 49/2012 a jeho uznesením z 30. apríla 2012 (ďalej spolu len „napadnuté uznesenia“).

Zo sťažností vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Sťažovateľka poskytla na základe zmlúv o úvere uzavretých s dlžníkmi úvery, ktoré boli títo povinní vrátiť podľa podmienok dojednaných v úverových zmluvách. Na zabezpečenie úverov bolo účastníkmi zmluvného vzťahu priamo v zmluve dohodnuté, že v prípade, ak dlžník neplní svoje povinnosti, možno okrem iného podpísať notársku zápisnicu o uznaní dlhu, ktorá má povahu exekučného titulu. Tieto zápisnice boli exekučnými titulmi na vykonanie exekúcie. Súdny exekútor na základe poverení udelených okresnými súdmi začal nútený výkon rozhodnutí, t. j. exekúcie. V priebehu exekučných konaní okresné sudy napadnutými uzneseniami vyhlásili exekúcie za neprípustné a zastavil ich. Krajské sudy na odvolania sťažovateľky svojimi napadnutými uzneseniami potvrdili okresnými súdmi vydané prvostupňové rozhodnutia ako vecne správne.

Sťažovateľka v predloženej argumentácii napadla právne závery v rozhodovacej činnosti okresných súdov a krajských súdov, namietajúc ich nesprávnosť z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávnych ustanovení príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetnú právnu vec, keď okresné sudy a krajské sudy „... svoje rozhodnutie formuloval[i] na základe nesprávneho právneho posúdenia a s použitím chybných aplikácie a interpretácie...“, za súbežného porušenia viacerých procesných pravidiel spočívajúcich v tom, že „... a) rozhodol nad rámec zverenej právomoci; b) svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom; c) nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal náležité dokazovanie...“.

Sťažovateľka zároveň poskytla ústavnému súdu na zváženie vlastnú interpretáciu právnych predpisov vzťahujúcich sa na jej právnu vec, keď uviedla:

„Základnou vlastnosťou notárskej listiny je jej vierohodnosť. Notár poskytuje účastníkom garanciu, že jej obsah sa nebude dodatočne meniť. Všeobecný súd nedisponuje právomocou (takúto právomoc nemožno vyvodit' zo žiadneho právneho predpisu) umožňujúcou mu zasahovať do tejto garancie ovplyvňovaním výkonu práva vyplývajúceho z obsahu notárskej listiny... Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie

sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o jeho vykonateľnosti, či rozhodnutie uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej... ako aj materiálnej... V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť... notárskej listiny, ktorá je exekučným titulom. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť obsah notárskej listiny, ktorá je exekučným titulom.“.

Podaním doručeným ústavnému súdu 15. novembra 2012 sťažovateľka doplnila odôvodnenia sťažností vo vzťahu k namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru o právnu argumentáciu, v ktorej vytýkala okresnému súdu i krajskému súdu, že nenariadili v jej právnych veciach „ústne pojednávanie aj keď tak boli podľa zákona povinné učiniť... Prvostupňový súd napadnutým uznesením vyhlásil exekúciu za neprípustnú a následne ju zatavil. Nedodržel teda procesný postup upravený v... § 57 ods. 5 veta druhá Exekučného poriadku a odňal tak sťažovateľovi možnosť konať pred súdom. Súd nenaradil ústne pojednávanie a tento nedostatok nekorigoval ani súd druhého stupňa.“. Sťažovateľkina argumentácia sa pritom opiera o novelizáciu § 57 ods. 5 Exekučného poriadku platnú a účinnú od 9. augusta 2012.

V nadväznosti na uvedené sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresných súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami, v spojení s postupom krajských súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami, zruší napadnuté uznesenia okresných súdov a krajských súdov a veci vráti na ďalšie konanie a prizná jej primerané finančné zadost'učinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, ako aj porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresných súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami v spojení s postupom krajských súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami.

II.A K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona

č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“). V zmysle § 112 ods. 1 OSP v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 9149/2012, sp. zn. Rvp 10254/2012 a sp. zn. Rvp 10397/2012 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností a taktiež prihliadajúc na totožnosť v osobe sťažovateľky rozhodol ústavný súd uplatniac citované právne normy tak, ako to je uvedené v bode I výroku tohto uznesenia.

II.B K namietanému porušeniu označených základných práv podľa ústavy, práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu a označených článkov ústavy a dohovoru postupom okresných súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. m. m. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov

verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o napadnuté uznesenia okresných súdov, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti týmto bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok (čo sťažovateľka aj využila), a preto v tejto časti bolo potrebné sťažnosti odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.C K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajských súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010). Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Ústavný súd v danom prípade považoval za významné vyriešiť zásadný problém sťažovateľky, a teda či krajské súdy rozhodujúce v rámci exekučného konania o odvolaniach proti prvostupňovým rozhodnutiam, ktorými boli exekúcie vyhlásené

za neprípustné a následne zastavené, mali právomoc skúmať prípustnosť exekúcií z hľadiska relevantnosti exekučných titulov, ktorými boli notárske zápisnice.

Z napadnutých uznesení krajských súdov vyplýva ich stotožnenie sa so závermi napadnutých uznesení okresných súdov, ktoré svoje rozhodnutia založili jednak na tom, že predložené notárske zápisnice, ktoré boli exekučnými titulmi, boli spísané na základe splnomocnenia, ktoré súdy vyhodnotili ako neplatné dojednanie, a preto notárske zápisnice samy osebe neobsahovali vyhlásenie povinného ako dlžníka, a teda neboli spôsobilým exekučným titulom podľa § 41 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku, ako aj na tom, že predložené notárske zápisnice, ktoré boli exekučným titulom, sú neplatným právnym úkonom, pretože odporujú zákonu a zároveň zákon obchádza.

Krajský súd v Trenčíne v uznesení sp. zn. 2 CoE 95/2012 z 29. marca 2012 (sp. zn. Rvp 9149/2012) uviedol: „V preskúmvanej veci bola spornou najmä otázka, či exekučný titul, ktorým v danej veci má byť notárska zápisnica, vydaná notárom JUDr. O. Ď. je exekučným titulom v zmysle ust. § 41 Ex. por.

Predpokladom exekúcie je existencia rozhodnutia (okrem, ak sa exekúcia vykonáva na základe vykonateľnej notárskej zápisnice). O aké rozhodnutie sa musí jednáť, podrobnejšie upravujú ust. § 41 Ex. por. Vo všeobecnosti exekučným titulom je vykonateľné rozhodnutie súdu, ak priznáva právo, zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok (§ 41 ods. 1 Ex. por.). § 41 ods. 2 Ex. por. taxatívne vymenúva, na podklade akých rozhodnutí je možné vykonať exekúciu. Okrem iných, exekúciu je možné vykonať na základe vykonateľných rozhodnutí orgánov verejnej správy a územnej samosprávy, vrátane bloku na pokutu nezaplatenú na mieste (§ 41 ods. 2 písm. f) Ex. por.). Za účinnosti zák. č. 273/1994 Z. z. pôsobnosť orgánu verejnej správy vykonávali aj zdravotné poisťovne, ktoré boli oprávnené vydávať rozhodnutia (platobné výmery) o predpise poistného.

Preskúmaním obsahu spisu mal odvolací súd za preukázané, že návrh na vykonanie exekúcie podal oprávnený na základe exekučného titulu, ktorým je notárska zápisnica č. N 387S/2003, Nz 93767/2003 zo dňa 18. 10. 2003, na základe ktorej je povinný zaviazaný plniť oprávnenému pohľadávku 645,29 eur s príslušenstvom. Uznanie právneho záväzku a tým aj súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice uskutočnil za povinného Mgr. B. Ž.,

koncipient advokáta Mgr. T. K., ktorého na to povinný splnomocnil v úverovej zmluve č. 3290135 uzavretej dňa 03. 07. 2003. Predmetná zmluva bola uzatvorená na vopred pripravenom formulári, ktorého obsah povinný nemohol ovplyvniť, z čoho nepochybne vyplýva, že advokáta si povinný nevybral, keďže tento bol vopred určený oprávneným. Táto skutočnosť odôvodňuje aj obavu, že záujmy takto určeného advokáta sú v rozpore so záujmami povinného, analogicky ako v § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Každý právny úkon urobený touto osobou za povinného, teda aj vyhlásenie obsiahnuté v notárskej zápisnici, ktorá je exekučným titulom, je absolútne neplatný v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Súd prvého stupňa preto správne vyhlásil exekúciu vykonávanú na základe neplatného exekučného titulu za neprípustnú a v zmysle § 57 ods. 1 písm. g/ Ex. por. ju zastavil.“

Krajský súd v Prešove v uznesení sp. zn. 7 CoE 55/2012 z 30. apríla 2012 (sp. zn. Rvp 10254/2012) uviedol: „Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia je potrebné poukázať na skutočnosť, podľa ktorej účastníci dňa 5. 9. 2003 uzatvorili zmluvu o úvere, súčasťou ktorej vo forme predtlaču hol uvedený text o splnomocnení advokáta Mgr. T. K. povinným na uznanie záväzku z úveru v mene povinného v notárskej zápisnici ako exekučného titulu tak, aby sa notárska zápisnica stala vykonateľným exekučným titulom. Takto udelené plnomocenstvo sa za platný právny úkon označiť nedá a preto advokát Mgr. T. K. nemohol pred notárom platne vyhlásiť uznanie záväzku z úverovej zmluvy a súhlasiť s vykonateľnosťou notárskej zápisnice v mene povinného a to pre rozpor záujmov splnomocneného zástupcu a zastúpeného v zmysle ust. § 22 ods. 2 OZ. Podľa tohto ustanovenia zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, ktorý ide, ani ten záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Uvedený rozpor zo záujmami povinného spočíva v tom, že jeho právny zástupca, ktorý mal povinného pri uznaní dlhu a spisovaní notárskej zápisnice zastupovať, bol určený priamo v zmluve o úvere oprávneným, čo malo za následok, že povinný si nemohol Mgr. T. K. ako svojho zástupcu vybrať na základe svojej vôle.

Keďže ust. § 22 ods. 2 OZ nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a OZ) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Právny úkon urobený

zástupcom nespĺňajúcim podmienky upravené v ust. § 22 ods.2 OZ je v zmysle ust. § 39 OZ absolútne neplatný. Ak v prejednávanej veci advokát Mgr. T. K. nedisponoval platným plnomocenstvom nemohol v mene povinného uznať dlh a vysloviť súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice ako exekučného titulu. Notárska zápisnica predložená oprávneným nespĺňa podmienky materiálne vykonateľného exekučného titulu a to preto lebo bola spísaná na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Za takejto situácie súd prvého stupňa správne postupoval ak po vyhlásení exekúcie za neprípustnú túto zastavil podľa ust. § 57 ods. 1 písmeno g) Exekučného poriadku.

V tejto súvislosti je tiež potrebné poukázať na uznesenie Ústavného súdu SR z 12. 5. 2011 č. k. IV. ÚS 183/11-16. V obdobných právnych veciach, týkajúcich sa posudzovania notárskej zápisnice ako exekučného titulu boli sťažnosti oprávneného odmietnuté ako zjavne neopodstatnené...“

Krajský súd v Nitre v uznesení sp. zn. 15 CoE 49/2012 z 30. apríla 2012 (sp. zn. Rvp 10397/2012) na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia uviedol: „... podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného. V danom prípade podstatnou a právne relevantnou skutočnosťou je, či splnomocnenie je platným právnym úkonom, nakoľko podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka zastupovať iného nemôže ten, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Rozpor v záujmoch musí reálne existovať, preto nestačí len potenciálna možnosť takéhoto rozporu. Právne úkony osôb, ktoré nespĺňajú náležitosti upravené v § 22 ods. 2, v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka spôsobia absolútnu neplatnosť takýchto právnych úkonov a to bez ohľadu na skutočnosť, či o to, účastníci právneho úkonu vedeli.

Odvolačný súd je toho názoru, že otázka naplnenia formálnych a materiálnych predpokladov môže posudzovať iba exekučný súd. Podľa § 58 ods. 1 Exekučného poriadku exekúciu zastaví súd na návrh alebo aj bez návrhu. Exekučný poriadok pre exekučný súd zakotvuje oprávnenie a povinnosť skúmať v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania zákonnosť exekučného titulu, pričom exekučný súd tak môže urobiť na návrh účastníka konania, ako aj bez návrhu. Podľa názoru odvolacieho súdu preskúmvacia činnosť exekučného súdu sa uplatňuje kedykoľvek, nielen v súvislosti s vydaním poverenia

na vykonanie exekúcie, keďže právny predpis, resp. i jeho jednotlivé ustanovenia je potrebné vykladať v súlade s celkovým účelom právneho predpisu, a teda v ich vzájomných súvislostiach a nie izolovane.“

Ústavný súd preskúmal právne názory krajských súdov a z nich vyplývajúce právne závery vo vzťahu k notárskym zápisniciam, ktoré boli následne exekučnými titulmi slúžiacimi ako právny podklad na začatie exekučných konaní voči dlžníkom, konštatujúc, že tieto výklady a úvahy vyúsťujúce do záverov, že predmetné notárske zápisnice nie sú spôsobilým exekučným titulom, sú z ústavného hľadiska udržateľné.

Krajské sudy v rozsahu svojej prieskumnej právomoci odvolacieho súdu preskúmali v rozsahu sťažovateľkou uplatnených odvolacích dôvodov napadnuté rozhodnutia okresných súdov, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnili, a tiež konštatovali, že exekučný súd má právo preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom nielen v štádiu konania pred udelením poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcie, ale kedykoľvek v priebehu exekučného konania, a to na návrh účastníka konania, ako aj bez tohto návrhu.

Záver krajských súdov o oprávnení okresných súdov preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania a nielen pred vydaním poverenia plne korešponduje so zámerom zákonodarcu vyjadreným aj v iných ustanoveniach Exekučného poriadku, nielen v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Z § 57 ods. 1 Exekučného poriadku napr. vyplýva viacerô dôvodov, kvôli ktorým exekučný súd už začaté exekučné konanie zastaví, pričom viaceré z týchto dôvodov závisia práve od preskúmania exekučného titulu. Už začaté exekučné konanie tak exekučný súd obligatórne zastaví, napr. v prípade, ak zistí, že exekučné konanie sa začalo bez toho, aby sa exekučný titul stal vykonateľným [§ 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku], alebo v prípade, ak v už začatom exekučnom konaní zistí, že rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným [§ 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku], alebo ak v prebiehajúcom exekučnom konaní zistí, že právo priznané exekučným titulom dodatočne zaniklo [§ 57 ods. 1 písm. f) Exekučného

poriadku], alebo ak už začatú exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať [§ 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku].

Z uvedeného vyplýva, že okresné sudy sú nielen oprávnené, ale aj povinné skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania, nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj na účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku sp. zn. 3 Cdo/164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 58/1997 uviedol, že *„súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“*

K námietke sťažovateľky, v zmysle ktorej mali krajské sudy postupovať neústavne, ak v rámci napadnutých konaní nenariadili verejné pojednávanie, ústavný súd poukazuje na právny názor najvyššieho súdu vyjadrený napr. v uznesení sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012, podľa ktorého v štádiu exekučného konania, pri ktorom všeobecný súd skúma, či exekučný titul je alebo nie je v rozpore so zákonom podľa ustanovení Exekučného poriadku, sa vychádza z exekučného titulu, pričom v tomto štádiu všeobecný súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť osobitne upravenú v § 122 až § 124 OSP) vzhľadom na to, že postačuje, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu vrátane do neho založených listín. Ústavný súd uvedený právny názor považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľný, a preto hodnotí túto námietku sťažovateľky za neopodstatnenú (pozri napr. aj IV. ÚS 456/2012, IV. ÚS 467/2012). A navyše, jej argumentácia týkajúca sa nariadenia verejného pojednávania sa opiera o novelizáciu § 57 ods. 5 Exekučného poriadku platnú a účinnú

od 9. augusta 2012, avšak napadnuté uznesenia krajských súdov boli vydané ešte v prvom polroku 2012.

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a na odôvodnenie napadnutých uznesení krajských súdov (aj v spojení s odôvodnením napadnutých uznesení okresných súdov, pozn.) a tiež s poukazom na to, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosti v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre ich zjavnú neopodstatnenosť.

II.D K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajských súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutých postupov a rozhodnutí krajských súdov a okresných súdov (v nadväznosti na potvrdené závery rozhodnutí okresných súdov krajskými súdmi v odvolacích konaniach) dospel k záveru, že z ich odôvodnení nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a do práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže všeobecné súdy v posudzovanom prípade ústavne

konformným spôsobom interpretovali a aplikovali príslušné právne normy (v danom prípade ustanovenia Exekučného poriadku).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi postupom krajských súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami (tak aj rozhodnutí okresného súdu vzhľadom na ich potvrdenie krajskými súdmi v odvolacom konaní, pozn.) a základným právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí sťažností na ďalšie konanie, v dôsledku čoho pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnené podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.E K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom krajských súdov v označených konaniach a ich napadnutými uzneseniami

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo k etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Ustanovenie čl. 12 ods. 2 ústavy má charakter ústavného princípu, ktorý sú povinné rešpektovať všetky orgány verejnej moci pri výklade a uplatňovaní ústavy. Tieto ustanovenia ústavy sú vždy implicitnou súčasťou rozhodovania ústavného súdu, t. j. aj jeho rozhodovania o porušovaní základných práv a slobôd garantovaných ústavou podľa čl. 127

ods. 1 ústavy, a preto ak neboli porušené základné práva a slobody sťažovateľa, nie je potrebné deklarovať ani porušenie týchto ustanovení ústavy (IV. ÚS 119/07).

Ústavný súd aj vo vzťahu k čl. 14 dohovoru poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že uvedený článok iba dopĺňa ostatné hmotnoprávne ustanovenia dohovoru a jeho protokolov. Tento článok však nemá vlastnú nezávislú existenciu, ale je účinný len vo vzťahu k právam a slobodám, ktoré sú zaručené ustanoveniami dohovoru (IV. ÚS 47/05).

Porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a porušenie zákazu diskriminácie zaručeného v čl. 14 dohovoru odôvodňovala sťažovateľka tým, že mala v konaní pred všeobecným súdom výrazne nevýhodné postavenie a bolo s ňou zaobchádzané odlišne, súdy konali bez jej vedomia a pod. Z uvedeného vyplýva, že porušenie označených článkov ústavy a dohovoru sťažovateľka spája s namietaným porušením svojho základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorých možnosť porušenia po prípadnom prijatí sťažností na ďalšie konanie však ústavný súd v postupe a rozhodnutiach krajských súdov nezistil, a preto nič nesignalizuje ani možnosť vysloviť po prijatí sťažností na ďalšie konanie porušenie zákazu diskriminácie zaručeného čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru. Na základe uvedeného sú sťažnosti sťažovateľky aj v tejto ich ostatnej časti zjavne neopodstatnené, a preto ich ústavný súd z tohto dôvodu odmietol (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosti boli odmietnuté ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2012